

Семінар № 12
Тема: **Створення Ліги Націй та її діяльність (2 год.)***

План

1. Паризька мирна конференція. Версальський договір.
2. Створення Ліги Націй, її статут і структура.
3. Характеристика діяльності Ліги Націй.

Більш детально, ніж у попередньому занятті, розглянемо питання про Паризьку мирну конференцію 1919-1920 рр. Необхідно визначити склад конференції, звернувши увагу на прибуття президента США В. Вільсона, однак переможених і Радянську Росію на конференцію не запросили. Провідну роль відігравали Вільсон, Ллойд-Джордж і Клемансо (“велика трійка”). Проаналізувати роботу головних органів конференції – “Ради 10-ти” і “Ради 5-ти”, пізніше – “Ради 4-х”. Створено 58 комісій, проведено 1002 засідання.

Студенти, які виступають на семінарі, мають зупинитися на основних питаннях конференції: територіальному (Європа), проблема колишніх колоній Німеччини (мандат “А” і мандат “В”), проблема репарацій, польське питання, територіальні домагання Італії, претензії Японії, ставлення до радянської Росії (місія Булли та організація антирадянської інтервенції), позиція Німеччини щодо Версальського договору та реакція на неї з боку провідних країн Антанти, українське питання, процедура підписання Версальського договору.

Друге питання теми присвячується заснуванню Ліги Націй. Необхідно покалатати проекти пацифістських організацій у Англії та Франції, створення такої організації в роки Першої світової війни, “чотирнадцять пунктів Вільсона”, процес обговорення цього питання на конференції (запропоновані варіанти), роль Вільсона, “пакт Ліги Націй”, зміст Статуту, зазначити, що спочатку Статут був підписаний 44 державами (перелічити їх), а в середині 20-х рр. до неї входили 56 країн (пояснити, чому членами Ліги Націй не стали США та СРСР), охарактеризувати структуру Ліги Націй (Асамблея, Рада й Секретаріат). Крім того, були створені Постійна палата міжнародного правосуддя, Міжнародне бюро праці. Місцеперебування Ліги Націй – Женева. Дайте оцінку значення самого факту створення Ліги Націй.

У третьому питанні необхідно проаналізувати діяльність Ліги Націй у міжвоєнний період: плани організації антирадянської військової інтервенції проти радянської Росії і підтримка антирадянських організацій, спір між Швецією і Фінляндією про Аландські острови (Аландські конвенції), плебісцит у Верхній Сілезії (1921), суперечка між Литвою й Польщею щодо Вільнюса (1921), конфлікт між Туреччиною та Іраком через Мосул (1924-1925), конфлікт між Болівією і Парагваєм стосовно області Чако (1928-1932), агресія Японії проти Китаю (1931). Зупинитися на проблемі роззброєння, яка обговорювалася у Лізі Націй, дій західних держав під прикриттям Ліги: роздачі мандатів на колоніальні володіння Німеччини, Локарнські угоди (1925), плани Дауеса і Юнга.

У 1934 р. за зверненням 30 держав – членів Ліги Націй – до неї вступив СРСР. Слід охарактеризувати питання, які обговорювались: італійська агресія проти Ефіопії (1925-1936), порушення Німеччиною умов Версальського договору і Локарнських угод (у зв’язку з ремілітаризацією Рейнської зони), італо-німецька інтервенція в Іспанію (1936-1939), захоплення Німеччиною Австрії (1938), виключення СРСР з Ліги Націй. Дати оцінку Ліги в даний період як

безперспективну, навести відповідні приклади, зупинитися на формальному припиненні її діяльності у 1946 р.

Термінологічний словник: Паризька мирна конференція, Ліга Націй, Версальський договір, Локарнські угоди, ремілітаризація, агресія, Асамблея Ліги Націй, Постійна палата міжнародного правосуддя, Міжнародне бюро праці.

Дати, обов'язкові для запам'ятовування: 1920 р. – заснування Ліги Націй, 1925 р. – Локарнські угоди, 1934 р. – вступ СРСР до Ліги Націй, 1946 р. – припинення діяльності Ліги Націй.

Обладнання семінарського заняття: “Політична карта світу після Першої світової війни”.

Література

История дипломатии, 2-е изд. – Т. 3. – М., 1965.

Кольский А. Лига Наций. (Ее организация и деятельность). – М., 1934.

Афанасьева О. Краткий очерк истории Лиги Наций. – М., 1945.

История международных отношений и внешней политики СССР. – Т. 1. – М., 1961.

История дипломатии. – Т. 3. – М., 1965.

* Тільки для міжнародників.